

Lengte

14 km

Start- en eindpunt

Sint Willibrorduskerk
Willibrordstraat 16
5091 CD Oost-, West- en
Middelbeers

Openbaar vervoer

Bus 142 Bravo/Arriva
Tilburg - Best, Bushalte
Hoogdijk 2, 5091 CH
Middelbeers. Het is 300
meter naar KNP84 om de
route op te pakken.

Parkeren

Parkeerplaats R.K. Kerk
St. Willibrordus,
Willibrordstraat 16, 5091
CD Middelbeers

Horeca

Lunchroom Meesterlijk,
Willibrordstraat 1, 5091CC
Middelbeers. Op enkele
punten onderweg zijn
banken en picknickplaatsen
ingericht.

Routemaker

Charles Aerssens

Versiedatum

10-10-2024

Midden Brabant

De Landschotsche Heide is een waterrijk natuurgebied ten zuiden van Middelbeers met vennen als: Wit Hollandven, Kromven, Berkven en Keijenhurk. Ze zijn bepalend voor het moerassige heidelandschap waar de route door gaat! We vertrekken vanuit het centrum van Middelbeers door het bosrijk gebied van de Kuikseindsche Heide naar het vennengebied van de Landschotsche Heide. Voorbij de piramidevormige uitkijktoren steken we tussen het Wit Hollandven en Keijenhurk het natte heidegebied door en wandelen tegen de klok in rond de waterplas van de Keijenhurk en langs de zuidzijde van de Landschotsche Heide. Hier gaat de route voorbij gaat aan een bijzondere plek, die de Duitsers in WOII hebben aangelegd met haven en schijnboten, als oefenterrein voor het droppen van betonnen bommen. We steken door naar het buurtschap Meerven en wandelen langs het monument van de hier neergestorte Avro Lancaster III ND762 van het 35 Squadron RAF Pathfinders. Door het bosgebied van de Kuikseindsche Heide en langs Camping Kempenzoom komen we in het beekdal van de Grote Beerze. Door de herinrichting van dit gebied vraagt de wandelroute langs deze meanderende beek op enkele plekken om een creatieve oplossing voor we terug zijn op het vertrekpunt in Middelbeers.

Routebeschrijving verloopt deels via knooppunten van het Wandelrouten netwerk van VisitBrabant: 57 - 56 82 - 81 - (91) - 31 15 - 75 84

Routebeschrijving

1 We starten in het centrum van Middelbeers (1) op de parkeerplaats bij de R.K. Kerk St. Willibrordus (2) aan de Willibrordustraart 16. Vanaf de parkeerplaats steken we de Willibrordustraart schuin naar links over en wandelen de St. Annastraat in. Bij de Egidiusstraat wandelen we linksaf en komen we uit op de Kuikseindseweg, de doorgaande weg van Middelbeers naar Vessem. De route gaat rechtsaf en we passeren even verderop een opmerkelijk kunstwerk: Unie van Haaren (3). Het zijn 4 reusachtige monolieten, die voor de gemeentelijke herindeling staan van de 4 toenmalige kernen van de Gemeente Haaren, Esch, Helvoirt en Biezenmortel. Op de Kuikseindseweg nemen we de eerste afslag naar rechts, Konijnenberg. We volgen het asfalt, dat overgaat in een onverharde weg met vrij liggend fietspad tot we aan de bosrand komen. Hier bij KNP57 wandelen we rechtsaf langs de bosrand. Het is hier dat in het bosgebied aan de Konijnenberg net buiten Middelbeers in 1996 de eerste kunstslibaan van Europa verzezen is. Deze Neuschnee Piste de la Colline (4) is destijds een revolutie in skiland, maar de laatste overblijfselen zijn begin 2014 gesloopt en nu is er niets meer zichtbaar! We volgen het pad met de bocht naar links. Rechtsaf en nogmaals linksaf komen we op de T-splitsing met de Jachtlaan. De route gaat linksaf voorbij KNP56 langs een aantal optrekjes in het bosgebied tot we aan het einde op de T-splitsing met de Kromvensedijk uitkomen. Rechtsaf wandelen we door bosgebied Kuikseind en passeren de goed afgeschermdde Naturisten Camping Zon en Leven. Aan het einde van de brede zandpad komen we aan het uitgestrekte vennengebied van de Landschotsche Heide bij het Wit Hollandven. We volgen het pad op de oever van het Wit Hollandven naar links en komen even verderop bij KNP82 aan een schuilhut en piramidevormig uitzichtplatform, waarvan we een prachtig weids panorama over de heide en de vennen hebben.

2 Langs het infopaneel vervolgen we het zandpad in de richting van KNP81. Bij KNP81 aangekomen gaat de route naar rechts door het klaphekje en betreden we het stiltegebied van de Landschotsche Heide. Het voetpad leidt ons tussen het Wit Hollandven en het Berkven door. We komen langs een digitale grondwatermeter met infopaneel. De route gaat door de heide rond de waterplas Keijenhurk en langs de Broekeindsche Heide komen we op de Keijenhurksedreef, die we naar links volgen. Door bos en hei bereiken we een bijzondere plek op de Landschotsche Heide. Hier is door de Duitsers in WOII een schijnhaven(5) met zogenaamde schijnboten aangelegd, als terrein om oefenbommen van beton af te werpen. Met de bocht naar rechts langs deze plek steken we het bomenlaantje recht over en vervolgen we de Keijenhurksedreef. We steken de kleine waterloop over en komen door het draaihekje aan de bosrand bij KNP31. Rechtsaf langs de bosrand van de Gemeentelijke bossen Eersel volgen we de zandweg met vrij liggend fietspad tot we na 700 meter op de verharding van de Ingenieur van Meelweg uitkomen bij een picknickplek. Rechtdoor en met de bocht mee bereiken we de Stroomkesberg, de doorgaande weg van Middelbeers naar Vessem. We steken recht over en wandelen langs de akker tot we aan het eind op de verharding van Meerven staan. Linksaf gaat de route door het kleine buurtschap Meerven tot we aan het monument van de Avro Lancaster III ND762 (6), die hier op 23 Mei 1944 neergestort is, komen.

3 Voorbij het oorlogsmonument bereiken we opnieuw de Stroomkesberg, die we oversteken en dan op de Keijenhurkseweg de route langs B&B Den Eigenwijze volgen tot bij KNP31, Bij de monumentale Paal 136 Beleef de Kempen slaan we rechtsaf en volgen het pad. Over het bruggetje van het waterstroompje komen we bij KNP15 aan de bosrand van het bosgebied van de Kuikseindsche Heide. We steken rechtover het bospad in en we slaan het eerste pad aan de rechterkant in. Op de T-splitsing even naar links en dan opnieuw rechtsaf.

We volgen dit bospad tot we op de Kuikseindseweg staan bij de bushalte. Even naar links zijn we bij Camping De Kempenzoom. Voor de toegang naar deze camping wandelen we rechtsaf tegen richting van de klok in langs de omheining. Dan gaat het verder rechtuit langs enkele sluitbomen tot we op de 5-sprong aan het einde van het bos staan bij KNP75. Schuin rechts voor wandelen we over het zandpad met vrij liggend fietspad richting KNP80 naar de Kleine Beerze.

4 We komen al snel aan een opmerkelijk object Landkunst of Landart, De Beerse Strijkster (7). Voorbij deze plek gaat de route naar het beekdal van de Kleine Beerze, dat nog volop in ontwikkeling is door de herinrichting van de beek om ze weer te laten meanderen. Aangekomen bij KNP80 staan we aan de Kleine Beerze in het gebied waar vroeger de historische Muystermolen (8) heeft gestaan, een watermolen op de Kleine Beerze. Een plaquette van het Project Levende Beerze en een cortenstalen waterrad geeft de plek aan van de Muystermolen. Bij KNP80 voor het bruggetje gaat onze route linksaf op de oever van de Kleine Beerze. We volgen het pad op de westelijke oever van de meanderende Kleine Beerze

stroomafwaarts tot we bij de brug aan de Hillestraat komen. We steken hier recht over en vervolgen de route langs de Kleine Beerze (9) tot we bij de eerste huizen worden afgeleid naar de Kaarsemaker. Even naar rechts en meteen linksaf de Pompenmaker in om nu in de bocht rechts door te steken tussen de hagen door. We steken de straat recht over en opnieuw tussen de hagen door komen we op het grasveld van de Klokkenmaker. Rechts aanhoudend wandelen we bij de glasbak naar links de Beembreek in, die links aan houdend overgaat in de Brekant. Steeds rechtdoor komen we in Erica en aan het einde op de Kuikseindseweg. We zijn weer in het centrum van Middelbeers. Rechtsaf bereiken we de T-kruising met de Willibrordusstraat en slaan bij KNP84 linksaf deze straat in. Hier staat aan de rechterzijde het monument ter herinnering aan voormalig Burgemeester Jan Smulders (1898-1945)(10). Op de hoek bij KNP84 gaat het laatste stukje van de route door de Willibrordusstraat naar de parkeerplaats bij de St. Willibrorduskerk waar we deze rondwandeling zijn gestart.

Omgevingsinformatie

1 - Middelbeers

Dit Brabantse dorp maakt sinds 1997 samen met Westelbeers en Oostelbeers deel uit van de Gemeente Oirschot. Middelbeers en Oostelbeers krijgen in 1334 gemeenterechten van Hertog Jan III van Brabant. Het in die tijd omschreven gebied blijft ongewijzigd, ook bij de vorming van de moderne gemeente. Alleen Westelbeers, dat zich in de Franse tijd heeft losgemaakt van de heerlijkheid Hilvarenbeek, wordt bij het gebied gevoegd. Middelbeers en Oostelbeers behoorden vanouds tot het Kwartier van Kempenland, terwijl Westelbeers deel uitmaakt van het Kwartier van Oisterwijk van de Meierij van Den Bosch. In 1946 krijgt de toenmalige Gemeente Oostelbeers, Westelbeers en Middelbeers de eerste vrouwelijke burgemeester van Nederland: Mevrouw Truus Smulders-Beliën (1902-1966), die bij haar koperen ambtsjubileum de allereerste DAF personenwagen als cadeau krijgt aangeboden.

2 - R.K. Kerk St. Willibrordus

Deze kerk aan de Willibrordusstraat is in 1925-1927 gebouwd naar een ontwerp van de Eindhovense architect Louis Jacobus Petrus Kooken (1867-1940). Het is een driebeukige kruiskerk met een lager angezet zevenhoekig koor en toren met vier geledingen. De gevels zijn opgetrokken in baksteen met

in het metselwerk rijke, aan de Art-Deco herinnerende versieringen. De gekoppelde vensters worden gescheiden door bakstenen stijlen en bezitten een glas-in-lood-vulling. De kerk heeft zadeldaken, de toren aan de oostzijde met een tentdak, de noordelijke aanbouw een schilddak. In de nok van de voorgevel zien we in een nis een Willibrordusbeeld. Aan de westzijde van de kerk is een verbindingsgang naar de pastorie (1938). Het kerkgebouw is een mengeling van traditionalistische en expressionistische vormen.

3 - Kunstwerk: Unie van Haaren

Het zijn 4 reusachtige monolieten, die voor de gemeentelijke herindeling staan voor de 4 toenmalige kernen van de Gemeente Haaren, Esch, Helvoirt en Biezenmortel. Dit imposante gigantische kunstwerk is van de beeldhouwer Jo Gijsen (1943-2017), die als silhouet is uitgesneden in cortenstaal in een van de monolieten. Het kunstwerk is hier geplaatst als Zunne Leste Steen door Heemkundekring Den Beerschen Aard. De markante kunstenaar heeft 15 jaar in Middelbeers gewoond en gewerkt. Hij ontving in die Middelbeerse tijd in het kader van de Beeldend Kunstenaars Regeling, de BKR, een toelage van de Gemeente in ruil voor geleverd werk. Als de gemeente wordt opgesplitst, wilde men het gigantische beeld wegdoen. Maar Heemkundekring Den Beerschen Aard, die zich al jaren inspant om het werk van Jo Gijsen in zijn vijftien Middelbeerse jaren, heeft veel van zijn werk in de openbare ruimte geplaatst. Zo heeft van Jo Gijsen ook Zunne Leste Steen een prominente plek gekregen en zijn er aan de Jo Gijsen Route meer dan vijftig beelden geplaatst in Middelbeers, Oostelbeers en Westelbeers en hier en daar in een aantal panden, die openbaar toegankelijk zijn.

4 - Skibaan Neuschnee Piste de la Colline

Aan de Konijnenberg net buiten Middelbeers verrees in 1996 de eerste kunstschaan van Europa Neuschnee Piste de la Colline, destijds een revolutie in skiland. Het was Gerrit van den Heuvel (toen nog kleermaker van professie) die in 1965 een stuk bosgrond koopt bij Middelbeers en er een stalen staketsel bouwt voor een grote borstelbaanpiste. In glorieuze tijden trekt zijn skiberg mensen van heinde en verre om er de kunst van het skiën onder de knie te krijgen. Gerrit van den Heuvel kan gezien worden als de grootvader van het Nederlandse skiën en heeft als skileraar veel betekend voor de Nederlandse Ski Vereniging. In 1975 verrees er zijn chalet in alpenstijl, waar hij met zijn vrouw gaat wonen. Samen met zoon Henk heeft Gerrit het plan om er de eerste indoorkunstsneeuwbaan van Europa aan te leggen. Maar die plannen blijven door een fataal motorongeluk van Gerrits zoon, zijn beoogde opvolger, ongerealiseerd. Het grootse plan van vader en zoon voor de eerste Europese baan met kunstsneeuw is nimmer uitgevoerd. Neuschnee Piste de la Colline wordt in 1990 gesloten en raakt in verval. Alles wat er nog van over is, wordt begin 2014 gesloopt!

5 - Schijnboten op de Landschotsche Heide

Door stationering van de Duitse bommenwerpers in WOII op vliegveld Welschap is er behoefte aan een oefenterrein. Hiervoor is door de Duitsers in dit gebied een haven aangelegd met schijnboten. Het zijn zandruggen van ongeveer 50 meter lang en 7 meter breed en omringd door een geul, die onder water gezet kan worden. Om alles zo realistisch mogelijk te doen lijken, staan op de schijnboten ook nog houten kajuiten. In totaal zijn er vijf schijnboten aangelegd, waarvan er nu nog drie te zien zijn. De Duitsers gebruiken oefenbommen van beton met uitsparingen waarin buisjes met fosfor worden geplaatst, die ontvlammen als de bom de grond raakt. Een observatiebunker, die er nog staat, rapporteert de inslag. Het oefenterrein is ook gebruikt door bommenwerpers met gewone bommen, die niet gelost kunnen worden. Na de oorlog zijn veel oefenbommen in de buurt van het oefenterrein door de boeren gevonden en als markering van de oprit van hun boerenerf geplaatst.

6 - Monument Avro Lancaster III ND762 35 Sqd RAF

De Avro Lancaster III ND762 van het 35 Squadron RAF Pathfinders wordt in de nacht van dinsdag 23 Mei 1944 boven Vesseem neergeschoten. De bommenwerper is in de vooravond om 22.47 uur opgestegen vanaf basis RAF Graveley voor een missie naar de Duitse stad Dortmund. De bemanning

bestaat uit: Pilot Flight/Officer Lieutenant Ernest Holmes, Bomb Aimer Pilot/Officer Derrick Ernest Coleman, Wireless Operator Warrant/Officer Frank Joseph Tudor, Navigator Flight/Lieutenant John Kennedy Stewart, Wireless Operator/Air Gunner Flight/Officer Harold Thomas Maskell, Mid-Upper Gunner Flight/Sergeant Albert William Cox, Tail Gunner Sergeant Alistair Stuart McLaren en Flight/Engineer Sergeant John Robert Cursiter. Boven het doelgebied in Dortmund wordt de Lancaster onderschept door Duitse nachtjager Messerschmitt Bf 110 G-4 van Oberleutnant Hans-Heinz Augenstein van de 12./NJG 1, die vanaf het vliegveld Sint-Truiden in België opgestegen is. De bommenwerper wordt tussen Vessem en Middelbeers onbestuurbaar. Door een felle brand explodeerde het vliegtuig en stort om 01.29 uur neer in het Broek achter het Meerven. Vijf van de bemanningsleden komen daarbij om het leven en zij worden allemaal begraven op de Oorlogsbegraafplaats van het Gemenebest Eindhoven-Woensel. Alleen Pilot Flight/Officer Luitenant Ernest Holmes, Bomb Aimer Pilot/Officer Derrick Ernest Coleman, Wireless Operator Warrant/Officer Frank Joseph Tudor, weten uit het vliegtuig te springen met behulp van een parachute en overleven WOII.

7 - Landkunst De Beerse Strijkster

Landkunst of Landart is een stroming in de beeldende kunst waarbij kunstobjecten worden geïntegreerd in het landschap. Eén van die kunstwerken is hier op deze plek De Beerse Strijkster. Het werk is een ode aan de legende van de Beerse Strijkster, waar de Beerzen ook hun naam Strijkersgat tijdens de carnavalsdagen aan hebben ontleend. Het kunstwerk een is ontwerp van Tom L'istelle en vertelt in een notendop de legende van de Beerse Strijkster. Op Witte Donderdag 13 april 1865 bevinden zich een drietal vrouwen in het oude Sint Willibrordkerkje, als de bliksem inslaat. Een vrouw is op slag dood, twee overleven het. Een van hen, Anna Maria van de Wetering, raakt lichtgewond en door de blikseminslag zou ze genezende krachten hebben gekregen. Door te strijken met haar getroffen linkerhand zou ze jicht, reuma en kramp kunnen doen verdwijnen. Deze gave wordt al gauw wijd en zijd bekend en uit alle streken komen de zieken naar het Kurkseind waar Anna Maria woont, hopen op genezing. Elke Zondag zit de kerk barstensvol, tot na enkele jaren de aandacht wegebt.

8 - Voormalige Muystermolen

Deze Muystermolen was een watermolen op de Kleine Beerze ongeveer anderhalve kilometer ten zuidoosten van Middelbeers. Een plaquette van het Project Levende Beerze en een cortenstalen waterrad geeft de plek aan van de Muystermolen, die vermoedelijk al van vóór 1200 dateert. Het cijnsboek van de Brabantse Hertogen vermeldt de watermolen in 1340, als ze toebehoort aan de Abdij van Tongerlo. In 1559 gaat het bezit van de molen over op het Bisdom Den Bosch en bij de Vrede van Münster in 1648 na de 80-jarige Oorlog wordt de molen onteigend door de Republiek der Nederlanden. Ze komt in 1757 in bezit van de toenmalige pachter, Jan Heuvelmans en gaat begin van de 19e eeuw over aan de broers Wilbort en Johannes Franciscus Huijsmans om in 1884 te worden gesloopt. De Muystermolen was een typische wintermolen, dat wil zeggen dat hij alleen in de winter draaide en dat de molenaar daarvoor in die periode het water van de Kleine Beerze flink mocht opstuwen, waardoor het Molenbroek ten zuiden van de molen erg drassig was.

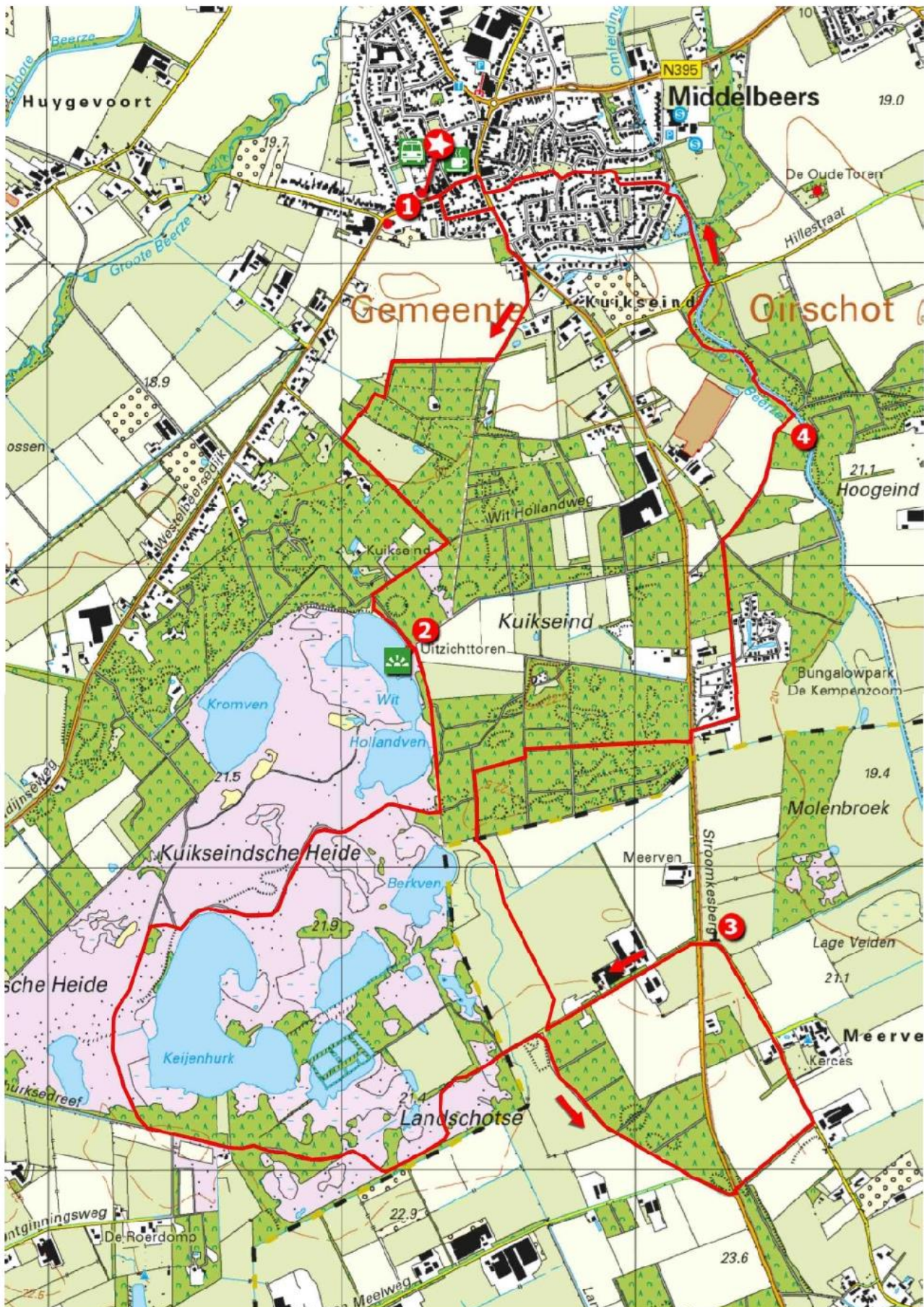
9 - Kleine Beerze

De waterloop van deze laaglandbeek begint bij Duizel en stroomt langs Hoogeloon en Vessem. De beek heeft van de oorsprong tot de samenvloeiing met de Groote Beerze een lengte van 15 km. Al vóór 1850 zijn de meeste bochten in de bovenloop rechtgetrokken en in het kader van de ruilherverkaveling tussen 1960 en 1970 zijn de laatste bochten weggehaald. Ook is de beek toen verdiept en verbreed om snelle waterafvoer mogelijk te maken en zijn er zeven stuwen aangelegd. Maar in 2021 is Waterschap De Dommel, Brabants Landschap en de betrokken gemeentes gestart met beekherstel als onderdeel van de gebiedsontwikkeling Levende Beerze om het gebied rond de Kleine Beerze van Vessem tot Oostelbeers aan te pakken en de laaglandbeek weer een natuurlijk meanderend stroomgebied in het landschap te geven en de waterkwaliteit te verbeteren.

10 - Monument voormalig Burgemeester Jan Smulders

Dit monument houdt de herinnering levend aan voormalig Burgemeester Jan Smulders (1898-1945). Hij was tijdens de WOII burgemeester van de toen nog zelfstandige Gemeente Oost-, West- en Middelbeers en waarnemend burgemeester van Vessem, Wintelre en Kneghsel. Hij werkt als burgemeester niet mee met de Duitsers en weigert in 1944 een lijst op te stellen met namen van mannen uit de gemeente die te werk moeten worden gesteld in Zeeland. Samen met zes andere burgemeesters, die dit ook weigeren, wordt hij opgepakt. Hij verblijft in Kamp Vught en wordt in 1945 op transport gezet naar Kamp Sachsenhausen in Duitsland. Daar komt hij via Kamp Buchenwald terecht in Kamp Flossenburg. Op 20 april 1945 op zijn laatste 300 kilometer lange mars naar Dachau geveld door dysenterie wordt hij geëxecuteerd. Waarschijnlijk ligt hij begraven op de Ehrenfriedhof van Kamp Flossenburg. Het monument is gemaakt van cortenstaal, waarvan de gegolfde bovenkant symboliseert, dat er een persoon uit de Beerse samenleving is gerukt. Het stuk rails staat voor de gevangenen, die werden afgevoerd met de trein naar Duitsland en de ketting symboliseert zijn gevangenschap. Op het monument prijkt zijn foto.

Aangemaakt voor: Charles Aerssens

Copyright Topografische Dienst Kadaster, Emmen